

Kalevi Säkkinen

Määttälän Lämsien jäljiltä

Määttälän Lämsien jäljiltä

KALEVI SÄKKINEN

Määttälän Lämsien jäljiltä

© Kalevi Säkkinen 2022

ISBN: 978-952-80-6636-1

Kustantaja: BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

Kansi ja taitto: Kalevi Säkkinen

Kansikuvassa näkymä Määttälänvaaralta Suiningille

Sisällysluettelo

Lukijalle	7
Vesalalaiset	8
Lämsä-suku	23
Tarina Alakitkan Lämsästä.....	25
Tarina Jättiläisten ajasta.....	28
Lämsien saapuminen Kainuusta Kuusamoon	29
Kuusamon kulkuyhteydet 1800-luvulla	31
Kutsu Kuusamoon	34
Lämsä-sukumme jäljille.....	35
Paanajärven reissu	36
Muosalmen Lämsät.....	41
Määttälässä.....	47
Pohjolan alppijärvi ja sen maisemat.....	57
Näköala Nuorusetta.....	64
Tavajärven starovierot	66
Pyhävaaralle.....	68
Juttuja Kuusamon oloista 1800-luvun lopulta 1900-luvulle	74
Liippoja aletaan valmistaa koneellisesti	78
Rajaseudun elinolojen kehitystyötä	79
Tukea matkailun edistämiseksi	80
Ouluata Rukalle viikonlopuksi	80
Sukujuurien selvitys jatkuu	83
Pehr Henrikinpoika Määttälästä Muosalmen Hannu Lämsään	83
Mitä tarkoitetaan kruunutilalla?.....	85
Pehr Henrikinpoika Määttälän perukirjoitus.....	86
Kruunutilan katselmusasiakirjasta poimittua.....	93
Määttälä 15 ja 16 asukkaita henkikirjassa 1860.....	95
Kirkonkirjoja.....	96
Pehrin isä Henrik Lämsä ja hänen isänsä Isak Lämsä.....	98
Isakin isä Hannu Lämsä	100
Lämsä-suvun isälinjan reitti Suomeen.....	101

Määttälän asuttamisesta	102
Sukukaavioita.....	104
Lämsä-suku Paltamosta Määttälään, kaavio	105
Isak Hannunpoika Lämsä-Määttälän jälkipolvet, kaavio	106
Henrik ja Maria Lämsä-Määttälän jälkipolvet	108
Pehr ja Margetha Lämsä-Määttälän jälkipolvet	110
A. Dorde Maria ja Juho Määtän sukuhaara	110
E. Johan Henrik ja Loviisa Ulriika Lämsä-Määttälän sukuhaara	112
E1. Simon Petter ja Sofia Ulrika Lämsä sukuhaara	114
Maria Ulrika Lämsä ja Matti Leiden suku	116
Maria Ulrika Lämsä ja Edvard Törmänen suku	118
Loviisa Karoliina ja Edvard Määttä suku.....	120
Johan Herman Lämsä ja Sofia Erkkola suku	122
E2. Johan Gustaf Määttä ja Kaisa Maria Saarela sukuhaara.....	126
Johan Petter Määttä ja Susanna Viitala suku	128
Hilda Maria Määttä ja Sihveri Herman Säkkinen suku	132
Reeta Ulriika Määttä ja Kustaa Mikko Severi Pulkkanen suku	134
Anna Brita Määttä ja Aato Kustu Nissi suku	136
Aato Kustu Määttä ja Anna Riitta Määttä suku.....	138
E3. Maria Loviisa Määttälä ja Abram Herman Saapunki sukuhaara	140
Juho Aappo Saapunki ja Reeta Koroliina Multasniemi suku.....	142
Greta Sofia Saapunki ja Johan Petter Määttä suku	144
Kalle Edvard Saapunki ja Anna Kustaava Määttä suku	146
E4. Elias Reetrikki Määttä eli Lämsä ja Kaisa Maria Määttä sukuhaara...	148
E5. Adolf Määttä ja Anna Riitta Viinikka sukuhaara	162
Aato Kustu Määttä ja Reeta Ulla Ervasti suku	156
Simo Petteri Määttä ja Reeta Sofia Tuovila suku	160
J. Elias Fredrik ja Caisa Maria Määttälä sukuhaara	162
Hannu Lämsästä Määttälän asukkaisiin karttapohjalla	164
Rahdinajoa merestä mereen	166
Vuotungin elinkeinoelämä kehittyi 1900-luvulla	168
Sukuluettelo: Pehr Henrikinpoika Lämsä-Määttälän jälkipolvet	172

Lukijalle

Tämä kirja kertoo Tilda-äitini isän, Vesalan Johan Petter Määtän sukujuurista ja sukulaisista. Samalla se kertoo suuren kuusamolaisten joukon sukujuurista, sillä Määttälän kautta Vuotungin Vesalaan saapunut sukuhaara on vain osa Määttälän Lämsien suvusta.

Esityksessäni olen pyrkinyt siihen, että kuka tahansa voisi lukea tätä kirjaa, riippumatta siitä, tietääkö kuuluvansa sukuun vai ei. Lukijalle saattaakin yllättäen löytyä tästä kirjasta henkilöitä, joiden avulla voi liittää itsensäkin tähän sukuun. Erityisesti toivon, että sukulaisuuksien esittäminen sukupolvikaavioiden avulla, sukuluettelon lisäksi, helpottaa sukulaisuuksien hahmottamista. Ja vaikkei sukulaisuuksia löytyisikään, johdattelee tämä kirja omalla tavallaan vaellusretkelle muinaisen Kuusamon elämään.

Tällaisen kirjan tekemisessä on omat haasteensa, joten puutteita ja virheitäkin voi lukija huomata. Esityksessäni en ole myöskään noudattanut täydellistä tasapuolisuutta. Joitakin sukuhaaroja olen selittänyt tarkemmin kuin toisia, riippuen siitä, mitä henkilötietoja olen saanut. Koska virheet tulee korjata, pyydän lähettämään korjausesitykset sähköpostilla osoitteeseen palaute.lamsa@gmail.com. Tähän osoitteeseen voi lähettää myös muuta palautetta. Toiveita lisäyksistä sukuluetteloon ja -kaavioihin voi myös esittää lähettämällä lisättävien henkilöiden nimet sekä tarvittavat henkilötiedot ja esittämällä, miten he liittyvät sukuun. Näitä muutoksia on mahdollista tehdä kirjan seuraavaan versioon. Tiedonlähteet ole pyrkinyt esittämään tekstin yhteydessä tai alaviitteissä, joten erillistä lähdeluetteloa ei tässä ole.

Lopuksi esitän parhaimmat kiitokset puolisolleni ja sukulaisilleni, jotka kannustuksellanne olette edesauttaneet tämän kirjan toteuttamisessa.

Mukavia lukuhetkiä sinulle tämän kirjan parissa!

Vesalalaiset

Jo lapsena tiesin, että äitini on syntynyt Vesalassa, meidän mummulassa, Vuotungin Saarenkylässä, siellä missä Susanna-mummu asui, ja Aato-eno ja Eila-täti, ja heidän lapsiaan. Äitini isää en siellä käydessämme koskaan nähnyt, jotain hänestä, Vesa-Pekasta, olin kyllä joskus kuullut. Hän oli kuollut pari vuotta ennen syntymääni, vuonna 1951. Mummulan vieressä oli myös Antin talo, jossa äidin kanssa vierailimme.

Kuvassa Susanna ja Juho Pekka Saarenkylän Vesalassa (takana äitini sisar Senja ja hänen puolisonsa Uuno Rajala), kuva: Olavi Määttä

Vesalan Susanna-mummu oli vierailemassa meillä Nissinvaaran Aholla vähän ennen syntymääni kesällä 1953. Kuvassa on neljä sukupolvea, Susanna-mummu, Tilda-äiti (odottaa minua), Salli-sisko ja hänen Annika-vauvansa. (kastetilaisuus), kuva: Elma Tumelius

Vesalan Susannalla (1884-1962) ja Juho Pekalla (Johan Petter, 1878-1951) oli lapset:

1. Aarne Eemil (Laherman Aarne)
2. Tilda Maria (Ahon Tilda)
3. Kalle Oskari (Haaviston Kalle)
4. Eino Vilhelm (Kuukkaan Eino)
5. Senja Susanna (Rajalan Senja)
6. Reeta Ulla (Puron Ulla)
7. Juho Edvard (Koiti-Eetu)
8. Veikko (kuoli 11-vuotiaana)
9. Aate Armas (Vesalan Aate-eno)
10. Lempi (Rantamäen Lempi-täti)
11. Ali ("Ali ja Liisa" asuivat kirkonkylällä)
12. Pauli (kuoli 1-vuotiaana)
13. Pertti Ilmari ("Pertti ja Sanelma", asuivat kirkonkylällä)

*Kuvassa sisarukset:
Aarne, Tilda, Kalle, Eino,
Senja, Ulla, Juho, Aate,
Ali, Pertti ja Lempi
kuva: Anse Rajala*

Vesalalaisten asumuksia

Aarne Eemil Määttä (Laherma)
p. Lempi Maria Määttä s. Uuskäkelä

1906-1958
1906-1992

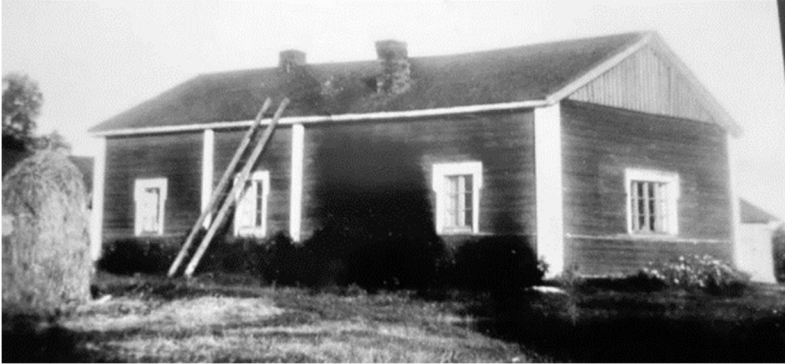

*Laherman Aarnen ja Lempin talo sijaitsee Vuotunkijärven pohjoispuolella,
Suorajärventien varrella, kuva: Kalevi Säkkinen*

Tilda Maria Säkkinen (Aho) s. Määttä
p. Sihveri Edvard Säkkinen

1908–1990
1902–1985

Ahon vanha talo oli Nissinvaaralla.

*Tilda tuli
taloon Eetun
puolisoksi.
(avioliitto
2.3.1929)*

*Talo purettiin
1958 isojaon
yhteydessä.*

*Tildan ja Eetun uusi talo Nissinvaaralla, Tuovilan tien varrella, rakennettiin
vuonna 1958, kuvat: Elma Tumelius*

Kalle Oskari Määttä (Haavisto)
p. Hilma Amalia Määttä s. Luukkonen

1909-1995
1913-1998

Haaviston Kallen ja Hilman talo on Vuotungin Saarelassa, kuva: Veikko Määttä

Eino Vilhelm Määttä (Kuukas)
p. Olga Määttä s. Tauriainen

1910-1991
1921-2016

Kuukkaan Einon ja Olgan talo sisältää Vuotungissa Kuukasjärven rannalla. Se rakennettiin vuonna 1947 rintamamiestalona ja laajennettiin 1970-luvulla, kuva: Kalevi Säkkinen

Senja Susanna Rajala s. Määttä
p. Uuno Vilho Rajala

1912-1994 Vuotunki
1908-1979

Rajalan Senjan ja Uunon talo Vuotungin Heponiemessä, kuva: Kalevi Säkkinen

Reeta Ulla Puro s. Määttä
p. Väinö Johannes Puro

1914

Puron Ulla ja Väinö asuivat Pyhäsalmeella.

Juho Edvard Määttä
p. Martta Määttä, e. Huovinen, s. Käsmä

1916

1913

Koiti-Eetu ja Martta asuivat Taivalkosken Koitikylässä.

Veikko Määttä

1918-1929

Aate Armas Määttä (Vesalan talo)

1920-2011

p. Eila Katariina Määttä s. Keskitalo

1925-2006

Aate ja Eila jatkoivat asumista Vesalan talossa, meidän mummulassa, Vesa-Pekan ja Susannan kuoleman jälkeen, alakuvassa navettarakennus, kuvat: Kalevi Säkkinen

Kirja kertoo Lämsä-suvun tulosta Kuusamoon ja erityisesti Määttälänvaaraan asettuneesta ja sitä kautta muuallekin levinneestä sukuhaarasta. Sukuluettelossa ovat pääosassa Johan Henrik Pehrinpoika Määttälän eli Lämsän jälkeläiset, mutta muitakin sukuhaaroja on käsitelty.

Esityksessä on pyritty siihen, että kuka tahansa voisi lukea kirjaa, riippumatta siitä, tietääkö kuuluvansa tähän sukuun vai ei. Luetteloiden lisäksi sukulaisuudet on esitetty sukupolvikaavioilla, mikä toivottavasti helpottaa sukulaisuuksien hahmottamisessa. Kirja sisältää myös kertomuksia, jotka johdattelevat omalla tavallaan muinaisen Kuusamon elämään.

